

ΕΚΘΕΣΕΙΣ

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ ΤΩΝ ΚΕΝΤΡΩΝ ΕΡΕΥΝΗΣ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ
ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1986

ΚΕΝΤΡΟΝ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ ΤΟΥ ΙΣΤΟΡΙΚΟΥ ΛΕΞΙΚΟΥ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

Συνοπτική έκθεση πεπραγμένων τοῦ ἔτους 1986

Α'. Λεξικόν. Ἐξετυπώθησαν δέκα (10) τυπογραφικά ὀκτασέλιδα τοῦ β' ἡμιτόμου τοῦ πέμπτου τόμου τοῦ Ἱστορικοῦ Λεξικοῦ καὶ εὐρίσκεται ὑπὸ στοιχειοθεσίαν καὶ διόρθωσιν τῶν τυπογραφικῶν δοκιμῶν εἰς τὸ τυπογραφεῖον ὑλικὸν περιόπου ἴσης ἐκτάσεως. Παραλλήλως συνεχίζεται εἰς τὸ Κέντρον ἡ ἐπεξεργασία σειρῶν λέξεων πού ἀρχίζουν ἀπὸ γ.

Β'. Ἀποδελτίωσις - λημματογράφησις - κατάταξις γλωσσικοῦ ὑλικοῦ εἰς τὸ ἀρχεῖον τοῦ Κέντρου. 1. Ἀποδελτίωσις. Οἱ εἰδικοί ἀποδελτιωταὶ τοῦ Κέντρου Ἀλίκη Μπελιᾶ καὶ Ἀθανάσιος Κοτσίρας ἀποδελτίωσαν χειρόγραφες συλλογές διαλεκτικοῦ ὑλικοῦ καὶ ἔτσι ἐπλουτίσθη τὸ ἀρχεῖον τοῦ Κέντρου μὲ ἀρκετὰς χιλιάδες νέων δελτίων μὲ λέξεις καὶ φράσεις ἀπὸ διάφορα σημεῖα τοῦ ἑλληνόφωνου χώρου.

2. Λημματογράφησις δελτίων. Παράλληλα μὲ τὴ συντακτικὴ τους ἐργασία οἱ συντάκτες τοῦ Κέντρου ἐλημματογράφησαν χιλιάδες δελτία ἀπὸ τὸ ἀποδελτιωθὲν ὑλικό.

3. Κατάταξις δελτίων. Συντάκται καὶ γραφεῖς ἀσχολήθησαν καὶ μὲ τὴν ἀλφαβητικὴν κατάταξιν καὶ συγχώνουσι στὸ ὅλο σῶμα τοῦ Ἀρχείου μεγάλου ἀριθμοῦ λημματογραφημένων δελτίων.

Γ'. Γλωσσικὲς ἀποστολές. Κατὰ τὸ ἔτος 1986 οἱ ἐτήσιες γλωσσικὲς ἀποστολὲς τῶν συντακτῶν σὲ διάφορα μέρη τῆς Ἑλλάδος γιὰ τὴν συγκέντρωσιν διαλεκτικοῦ γλωσσικοῦ ὑλικοῦ ἐπραγματοποιήθησαν καθυστερημένα, ἀντὶ δηλ. τῶν θερινῶν μηνῶν, ὅπως γίνεται συνήθως, ἔλαβαν χώραν τὸ φθινόπωρο, πράγμα πού εἶχε δυσμενῆ ἀντίκτυπο στὸ ποσὸν τῆς ἐφετεινῆς συγκομιδῆς. Ἀναλυτικὰ:

1. Ὁ διευθύνων τὸ Κέντρον Νικ. Κοντοσόπουλος συνεπλήρωσε ἐρωτηματολόγια τοῦ γλωσσικοῦ Ἄτλαντος τῆς Ἑλλάδος εἰς διάφορα χωρία τῆς νήσου Χίου.

2. Ἡ Ἐλευθερία Γιακουμάκη κατέγραψε γλωσσικὸ ὕλικὸ ἀπὸ τῆ νῆσο Γαῦδο καὶ ἀπὸ χωρία τῆς ἐπαρχίας Σελίνου Κρήτης.

3. Ὁ Ἄγγελος Ἀφρουδάκης κατέγραψε τὸ τοπωνυμικὸ τῆς νήσου Λήμου.

4. Ὁ Γεώργιος Ντελόπουλος κατέγραψε γλωσσικὸ ὕλικὸ ἀπὸ τὴν ἐπαρχία Δωρίδος.

5. Ὁ Ἀντώνιος Μπουσμπούκης συνεπλήρωσε ἐρωτηματολόγια τοῦ Γλωσσικοῦ Ἄτλαντος εἰς χωρία τοῦ νομοῦ Δράμας.

6. Ὁ Νικ. Μουτζούρης συνεκέντρωσε γλωσσικὸ ὕλικὸ εἰς τὴν Κέρκυρα.

Οἱ συντάκται Χριστίνα Μπασέα, Σταῦρος Κατσουλέας, Ἀναστασία Κατοίκη-Γκίβαλου, Ἀθανάσιος Νάκας καὶ Γεώργιος Τσουκνίδας δὲν ἐξετέλεσαν φέτος τὴν γλωσσοσυλλεκτικὴν τῶν ἀποστολῶν διὰ διαφόρους ἕκαστος εὐλόγους αἰτίας.

Τὸ ὕλικὸ πὺ συνεκεντρώθη καὶ κατὰ τὰς ἐφετεινὰς ἀποστολὰς εἶναι ἀρκετὸ, γλωσσικὰ πολὺ ἐνδιαφέρον καὶ ἀπηκριβωμένο. Ἦδη ἄρχισε ἡ ἀποδελτίωσις του εἰς τὸ Κέντρον.

Δ'. Χειρόγραφα. Τὸ 1986 προσετέθησαν στὸ Κέντρο 11 νέα χειρόγραφα μεῖ ἰδιωματικὸ ὕλικὸ ἀπὸ διάφορα μέρη τοῦ ἑλληνοφώνου χώρου. Τὰ 3 ἀπὸ αὐτὰ προέρχονται ἀπὸ ἀποστολὰς τῶν συντακτῶν, τὰ δὲ ὑπόλοιπα ἀπὸ παραχώρησι τῆς Γλωσσικῆς Ἐταιρείας Ἀθηνῶν. Τὸ ὕλικὸ τῶν συλλογῶν αὐτῶν εἶναι ἀξιόπιστο καὶ πολὺ ἐνδιαφέρον γιὰ τὸ Λεξικὸ καὶ γιὰ τὸν Γλωσσικὸ Ἄτλαντα τῆς Ἑλλάδος.

Ε'. Ἐκδόσεις. Ἐξετυπώθη καὶ ἐκυκλοφόρησε κατὰ τὸ 1986 ὁ 16ος τόμος τοῦ «Λεξικογραφικοῦ Δελτίου» (409 σελίδες: 13 μελέτες, 5 βιβλιοκρισίες). Ἀντί-τυπά του ἔχουν σταλῆ ἤδη σὲ γλωσσολογικὰ ἰδρύματα καὶ κέντρα ἢ βιβλιοθηκῆς τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς ἀλλοδαπῆς ἐπ' ἀνταλλαγῆ με δικά των δημοσιεύματα. Ἐξ ἄλλου πολλὰ ἰδρύματα τοῦ Ἐξωτερικοῦ ἐπιζητοῦν τὴν ἀνταλλαγῆ δημοσιευμάτων τους με ὀλόκληρη τῆ σειρά τῶν τόμων τοῦ «Λεξικογραφικοῦ Δελτίου».

ΣΤ'. Γλωσσικὸς Ἄτλας τῆς Εὐρώπης. Συνεχίσθη καὶ ἐφέτος ἡ συνεργασία τοῦ Κέντρου, διὰ τοῦ διευθύνοντος κ. Νικ. Κοντοσοπούλου, με τὸ Κέντρο τοῦ Γλωσσικοῦ Ἄτλαντος τῆς Εὐρώπης (Ὁλλανδία). Ὁ Νικ. Κοντοσόπουλος ἐξεπροσώπησε τὴν Ἀκαδημία Ἀθηνῶν στὴ σύνοδο τῶν συντακτῶν τοῦ Ἄτλαντος αὐτοῦ πὺ πραγματοποιήθηκε τὸν περασμένο Μάιο στὸ Ἐδιμβούργο τῆς Σκωτίας.

Ζ'. Γλωσσικὸς Ἄτλας τοῦ ἑλληνοφώνου χώρου. Ὁ διευθύνων τὸ Κέντρο Νικ. Κοντοσόπουλος καὶ ὁ συντάκτης Ἄντ. Μπουσμπούκης ἀσχολήθηκαν σχεδὸν ἀποκλειστικῶς με τὴν παρασκευῆ τοῦ Ἄτλαντος τούτου. Συνεκέντρωσαν ὕλικὸ ἀπὸ 19

σημεία έρεύνης και ήδη τὸ ἐπεξεργάζονται χαρτογραφικῶς. Ὁ Ἄντ. Μπουσμπούκης κατήρτισε και πίνακα δημοσιευμάτων ποὺ περιέχουν γλωσσάρια κατάλληλα νὰ χρησιμεύσουν ὡς βάσις συγκεντρώσεως ὑλικοῦ γιὰ τὸν Γλωσσικὸν Ἐπιπέδον Ἐπιπέδου Ἐπιπέδου.

Η'. Βιβλιοθήκη. Ἡ βιβλιοθήκη τοῦ Κέντρου πλουτίστηκε με 248 περίπου τόμους βιβλίων, περιοδικῶν και ἀνατύπων ποὺ προέρχονται ἀπὸ δωρεές, ἀγορές (ἀπὸ σχετικὸ κονδύλιο τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν) και ἀνταλλαγές με τὸ «Λεξικογραφικὸ Δελτίο».

Θ'. Ἐπιστημονικὲς ἄδειες. Ὅλοι οἱ συντάκτες τοῦ Κέντρου ἔλαβαν ἐπιστημονικὴ μηνιαία ἄδεια, κατὰ τὴν ὁποία ἠσχολήθησαν με τὴν ἔρευνα-μελέτη διαφόρων ἐπιστημονικῶν θεμάτων.

Ι'. Συμμετοχὴ σὲ συνέδρια. Ὁ διευθύνων τὸ Κέντρον Νικ. Κοντοσόπουλος συμμετέσχε στὴν ἐτήσια συνάντησι Γλωσσολόγων τοῦ Παν/μίου Θεσσαλονίκης, στὸ Ε' Κρητολογικὸ Συνέδριο (στὰ Χανιά), στὸ Ε' Πανιώνιο Συνέδριο (στὸ Ἄργος), στὸ Συνέδριο γιὰ τὴν ἀρχαῖες ἑλληνικὲς διαλέκτους (στὸ Ποντ-α-Μουσὸν τῆς Γαλλίας), στὸ Ζ' Διεθνὲς Συνέδριο Λειτουργικῆς Γλωσσολογίας (στὴν Κέρκυρα) και στὴν Συνάντησι τῶν συντασσόντων τὸ Γλωσσικὸ Ἐπιπέδον τῆς Εὐρώπης (στὸ Ἐδιμβούργο). Στὰ τέσσερα πρῶτα συμμετέσχε με ἐπιστημονικὲς ἀνακοινώσεις, ἐνῶ τοῦ πέμπτου ὑπῆρξε ἐκ τῶν διοργανωτῶν. Ὁ Γ. Ντελόπουλος μετέσχε με ἀνακοίνωσι στὸ Ε' Πανιώνιο Συνέδριο και στὸ τοπικὸ συνέδριο Χαλκιδικῶν Μελετῶν (στὴ Θεσσαλονίκη).

Ὁ Ἄθ. Νάκας μετέσχε στὸ Διεθνὲς Συνέδριο Λειτουργικῆς Γλωσσολογίας (Κέρκυρα) και στὸ ΣΤ' Συμπόσιον Ποίησης τοῦ Παν/μίου Πατρῶν. Στὸ ἴδιον Συνέδριο συμμετέσχε με ἀνακοίνωσι και ὁ συντάκτης Ἀγγελος Ἀφρουδάκης.

Ὁ Γ. Τσουκνίδας μετέσχε με ἀνακοίνωσι στὸ Α' Διεθνὲς Συνέδριο Βοιωτικῶν Σπουδῶν και στὸ Γ' Πανελλήνιον Συνέδριο «Ὁ Ὀλυμπος στὴ ζωὴ τῶν Ἑλλήνων». Ὁ Ἄντ. Μπουσμπούκης μετέσχε με ἀνακοίνωσι στὴν ἐτήσια συνάντησι Γλωσσολόγων τοῦ Παν/μίου Θεσσαλονίκης.

ΙΑ'. Μετεκπαιδεύσεις συντακτῶν-γραφῶν. Οἱ συντάκτες τοῦ Κέντρου Γ. Ντελόπουλος, Ἄθ. Νάκας και Ἀγγ. Ἀφρουδάκης καθὼς και ὁ γραφεὺς Ἄθ. Κοσίρας μετεξεπαιδεύθησαν στὴν χρῆσι ἠλεκτρονικοῦ ὑπολογιστοῦ προκειμένου νὰ ἀποκτήσῃ τὸ Κέντρο παρόμοιο μηχανήμα.

ΙΒ'. Χρῆσις τοῦ Ἀρχείου. Με ἄδεια τῆς Ἀκαδημίας ἐχρησιμοποίησαν ὑλικὸ τοῦ Ἀρχείου πολλοὶ Ἑλληνας και ἄλλοδαποὶ ἐπιστήμονες γλωσσολόγοι.

ΙΓ' . 'Επίσκεψις τοῦ Κέντρου. Τὸ Κέντρον ἐπεσκέφθη ὁμάς 35 Βέλγων σπουδαστῶν τῆς Σχολῆς διερμηνέων τῶν Βρυξελλῶν συνοδευομένη ἀπὸ τὸν καθηγητὴ τῆς Νέας Ἑλληνικῆς κ. Van der Meulen.

Ὁ διευθύνων τὸ Κέντρον Ν. Κοντοσόπουλος καὶ οἱ συντάκτες κ. Γ. Ντελόπουλος καὶ Ἀθ. Νάκας ἀνέπτυξαν στοὺς ἐπισκέπτες θέματα ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ ἐξήγησαν τὰ τῆς συντάξεως τοῦ Ἱστορικοῦ Λεξικοῦ.

Ἐπίσης ἐπεσκέφθη τὸ Κέντρον καὶ ἐξεναγήθη σ' αὐτὸ ἀπὸ τὸν συντάκτη Γ. Ντελόπουλο ὁμάδα φοιτητῶν γλωσσολογίας τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν συνοδευομένη ἀπὸ τὸν διδάσκοντα τὴν Νεοελληνικὴ Διαλεκτολογία κ. Παν. Κοντό.

Μὲ τιμὴ καὶ σεβασμὸ

Ὁ Διευθύνων

Νικόλαος Γ. Κοντοσόπουλος